

Motion till riksdagen 2022/23:401

av **Serkan Köse (S)**

En ny bostadsförsörjningslag

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att en ny bostadsförsörjningslag tas fram och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Tidigare var hemlöshet något som främst drabbade de mest socialt utsatta som psykiskt sjuka och människor i missbruk. Dessa personer riskerar fortsatt hemlöshet. Men det har de senaste åren blivit allt vanligare att även andra grupper riskerar hemlöshet av ekonomiska skäl. Det har utvecklats en strukturell hemlöshet i Sverige.

Vi ser att hemlösheten är oacceptabelt hög. Både den nu ganska gamla nationella statistiken och lokala mätningar i olika kommuner pekar på en negativ utveckling. Därför har den tidigare socialdemokratiska regeringen tagit en rad initiativ för att minska hemlösheten och dessa måste nu genomföras.

Ett av den socialdemokratiska regeringens initiativ var den nya nationella strategi mot hemlöshet som presenterades i juli 2022. Strategin innehåller viktiga förslag som gör skillnad för att minska hemlösheten – inte minst den sociala hemlösheten. Strategin behöver nu bli verklighet.

I strategin pekas den evidensbaserade modellen Bostad först ut som den modell som ska användas i Sverige. Det är bra av flera skäl. Bostad först ger resultat. Uppföljningar visar att över 80 % av de som får bostad via Bostad först blir kvarboende över tid samtidigt som modellen är mer kostnadseffektiv för kommunerna. Förslaget får därför inte stanna vid en rekommendation. Socialstyrelsen behöver få ett tydligt uppdrag och resurser att se till att Bostad först implementeras i kommunerna.

Att det idag bara är ett drygt 20-tal kommuner som valt att satsa på Bostad först och som tillämpar modellen fullt ut är inte tillräckligt. Bostad först behöver implementeras i hela Sverige.

I den nationella strategin får Socialstyrelsen ett uppdrag att genomföra en ny nationell hemlöshetskartläggning 2023. Arbetet får inte stanna där. Socialdemokraterna vill

därför att Socialstyrelsen ges ett löpande uppdrag att regelbundet genomföra nationella kartläggningar av hemlösheten. Detta kan till exempel ske vart annat år. Socialstyrelsen bör även ges i uppdrag att stödja kommunerna i fråga om att göra egna uppföljningar däremellan.

Den socialdemokratiska regeringen tillsatte även utredningen ”Sänk tröskeln till en god bostad” (SOU 2022:14) som ett initiativ för att ta fram tydliga förslag som kan minska den strukturella hemlösheten.

Fem förslag som vi socialdemokrater vill införa och som bidrar till minskad hemlöshet och en mer socialt hållbar bostadsförsörjning är:

- en ny bostadsförsörjningslag som omfattar både stat och kommun
- en nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen
- att bostadsförmedling ges större möjligheter att tillämpa reservationer och förturer
- en tydlig reglering av vilka krav som hyresvärdar får ställa för ett hyreskontrakt
- ett utvecklat system med kommunala hyresgarantier.

Dessa förslag har också, vilket vi socialdemokrater noterar med glädje, fått ett starkt stöd bland remissinstanserna under remissperioden.

En nyckel för att framgångsrikt arbeta mot hemlöshet är att staten tar ansvar i arbetet tillsammans med kommunerna. Därför behövs en ny bostadsförsörjningslag som betonar statens och kommunernas gemensamma ansvar. Lagen behöver bidra till att skapa ett åtgärdsinriktat arbete för en effektivare bostadspolitik som ger fler bostäder. Där vi kan bygga bort bostadsbristen och bygga bostäder med rimliga hyror som breda grupper kan efterfråga. En utredning behöver därför tillsättas.

En ny lag behöver också kombineras med en nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen som uppdateras varje mandatperiod. Det bidrar till att stärka och samordna de kommunala handlingsplaner som finns idag.

För oss socialdemokrater är de kommunala bostadsförmedlingarna viktiga aktörer. Vi menar därför att det skulle spela roll för att minska den strukturella hemlösheten om kommunernas bostadsförmedling fick ta större sociala hänsyn. Med en mer aktiv och träffsäker förmedling kan vissa grupper lättare ta sig in på den ordinarie bostadsmarknaden. Hur ett sådant system ska se ut behöver utredas vidare.

Ytterligare en tröskel som bidrar till den strukturella hemlösheten är de tillträdeskrav som hyresvärdar har för att teckna kontrakt. Detta är idag ett närmast oregrerat område som behöver regleras. Syftet måste vara att skapa transparens och att underlätta för fler att kunna teckna ett hyreskontrakt. Dagens situation där till exempel försörjningsstöd godtas av vissa och inte av andra hyresvärdar är olycklig. Det befintliga systemet med kommunala hyresgarantier behöver utvecklas.

Socialdemokraterna vill därför att utredningens förslag genomförs. Det innebär att systemet med statligt stöd till hyresgarantier görs om så att kommunerna blir skyldiga att garantera trygga boendelösningar till behövande barnfamiljer. Det förutsätter även att stödet höjs. Det skulle ha stor betydelse inte minst för att förhindra att personer hamnar i hemlöshet och bör därför införas.

Serkan Köse (S)